

چونان را چگونه به دعوتش از کشیم؟

حقیقت چنین نیست، زیرا بار نمی رود و در بیانی شکنند متر: نرو، میخ آمین در سنگ اما کم شنید ایم که شخص بگوید نکند نقص در من باشد، نکند نحوه بیان من، محتوای بیان من و ابزاری که به کار گرفته ام نامناسب باشد؟ نکند ناساختگی من از تأثیر سخن گاسته است، که در اسلام همه چیز به شرط من است. تو کیستی که سخن می گوئی، اگر جریان تهذیب و تقوا از قلمرو روح و قلبت عبور نکرده باشد، منتظر تأثیر میانی که «مَنْ لَمْ يَعْمَلْ بَعْلِمَهُ زَلَّتْ مُوَعظَتُهُ عَنِ الْقُلُوبِ كَمَا يَزَلُّ الْفَطْرُ عَنِ الصِّفَا» هر کس به علم خویش عمل نکند، موعظه و نصیحتش همچون لغزش قطرات باران از سطح سنگ لغزان، فرو خواهد ریخت (بر قلبها اثر نخواهد گذاشت). پس در بی تأثیری کلام، نخست باید در خود تردید کنیم، در روشها، در منشها و حتی در دانش خویش و به تعبیر لطیف و گویای امیر بلاغت: الْمُتَقَرُّونَ... فَهَمَّ لِأَنْفُسِهِمْ مُتَهَمُونَ: تقوا پیشگان نفس خویش را متهم می دارند بر همین اساس، تحلیل و نقد وضعیت موجود ارتباط ما با نسل جوان و یافتن راه کارها و روشهای مناسب در گسترش و تعمیق فرهنگ نماز میان نسل جوان لازم است. در زمینه ارتباط با مخاطب های جوان، به مرور برخی کاستیها و ضعفها می پردازیم و در حد توان و امکان، روشهایی را پیش نهاد می کنیم.

۱- روان شناسان ارتباط ارتباط (COMMUNICATION) را دارای دو بخش می دانند:

الف) هدایت کردن (LEADING)

ب) همدلی کردن (PACING)

ما معمولاً در هدایت کردن، نصیحت کردن و باب موعظه های کشدار و طولانی را کشودن، قهرمانیم، اما در همدلی نه، و به همین دلیل پل های ارتباطی می شکنیم و توان تأثیر گذاری را به حد اقل می رسانیم. وقتی جوان احساس کند در موضع موعظه نشسته ایم و تنها از او «کوش» انتظار داریم، چیزی به نام «پنیرش و تسلیم» اتفاق نمی افتد. برای توفیق در ارتباط باید به «همدلی» رسید و همدلی نیازمند چند مسئله

هستی زیبایی همراه با تقارن تناسب ها و هندسه شکفت و پهن سازی تأمل و تفکر می برد، چون در ریاضت: عواطف جوشان، آرمان جویی، شور، نشاط و... خواهی فضای زندگی جوان را پر کرده است. نماز هم شکست، فرصت زیباشدن روح، پیوند با همه زیبایی، هماهنگی برای رسیدن به کرانه های کمال و جمال. سخن بر سر این است که چگونه می توان میان جوان و نماز و به دیگر زبان میان دو زیبایی، پیوند و یگانگی آفرید؟ پرسش حدی این است که چرا در تسلی که به دلیل «زیبایی جویی» نمی تواند از کنار زیبایی روح (نماز) ساده بگذرد، اقبال و استقبال و نشاط نماز نمی بینیم؟

درست تر و راست تر آن است که روح عریان نماز که تماشاگاه همه رمزی رازها و زیبایی هاست، هنوز در معرض دید جوان قرار نگرفته است. روش های جذاب و زیبا در ایجاد گرایش و کشش به کار گرفته نشده و آنان که منادیان و ناشران فرهنگ نمازند، عمدتاً شیوه انتقال و ارتباط با جوان را نمی دانند. آیا یک هدیه زیبا را با خشونت، بی مهری، سردی و رفتاری غیر زیبا می توان عرضه کرد و به تأثیر و تحولی عمیق دل بست؟ اگر آموخته ایم که «مَنْ لَمْ يَصْبِرْ فَلَيْتَصَاب» این نه بدان معناست که تنها زبان کودکان باید داشت که روش، منش و دانش ارتباط کودکان را نیز باید به دست آورد. زبان تنها کلام نیست، که هر آن چه ابزار و زمینه ساز ارتباط است، «زبان» است. در «ارتباط»، همواره چند عامل مهم و تعیین کنند، وجود دارد که حذف یا نادیده گرفتن هر کدام به اختلال

- در ارتباط می انجامد:
- ۱- آن گان ارتباط عبارتند از:
    - ۱- ارتباط گیرنده
    - ۲- مخاطب ارتباط
    - ۳- پیام ارتباط
    - ۴- کانال ارتباط
    - ۵- بازخورد ارتباط

معاذت کردیم که در ناگهانی های خود، بلافاصله مخاطب می کشیم و به تجربه خویش بپردازیم. اگر مخاطب از سخن و تأثیر پذیرد، در دادگاهی که به سادگی و سرعت تشکیل می دهیم، بعد اوری می پردازیم که حرف شنو نیست،

۵- مساجد از همان سردر، تا درون مسجد (صحن، محراب، فضا، دیوارها و...) باید آراسته، پیراسته و جوان پسند باشد. از جاذبه‌های هنری و علمی در پیشانی مسجد استفاده شود تا بلورها و نوشته‌های زیبا و جذاب در مسجد باشند.

پاکیزگی، طراوت و زیبایی مسجد نیز مسئله مهمی است. برخی دانش آموزان

به رغم تلاش‌های ارزنده و سازنده‌ای که در ساختن مسجد‌های شایسته و مناسب در جاده‌ها شده است سخداش خیرد هاد آن که این عمارت کرد- هنوز دخمه‌های تاریک، فرسوده، نمودر با موکت آلوده و فرسوده فراوان است.

از این گذشته مساجد جدید را باید به گونه‌ای ساخت که کانون همه فعالیت‌ها بتواند باشد. انحصار مسجد به نماز، خلاف سنت و سیره اسلامی است. مطالعه عصر پیامبر نشان می‌دهد که مسجد همه چیز است؛ پایگاه تصمیم‌گیری اجتماعی، نظامی، سیاسی، عبادی و فرهنگی. باید هر مسجد یک مجتمع باشد. امکانات هنری، ورزشی، نمایشی، کتابخانه - یا شیوه‌های نو - باید در کنار مسجد به عنوان جزئی از پیکره مسجد محسوب شود. در برنامه‌ریزی‌های آینده باید به این نکته توجه شود. اگر این امکانات در مسجد و «از» مسجد باشند، جوانان به مسجد راغب‌تر می‌شوند. از لحظه‌های ناب و خاص

نیز استفاده کنیم. اگر در مساجد بین راه جاده‌ها، نوشته‌هایی مناسب نصب شود، طنین آن‌ها در ذهن مسافران، در طول راه که فرصت تأمل و تفکر بیش‌تر است، تأثیر مطلوب بر جای خواهد گذاشت. بسیاری از نمازخانه‌های بین راه از این جهت خالی و تهی‌اند. در مساجد شهرها و نمازخانه‌ها مدارس و نهادها می‌توان از گروه‌هایی استفاده کرد که به تناسب جملات زیبا و تأثیرگذاری نصب کنند، بی آن که تنها جملات سیاسی، مکرر و معمولی به کار گرفته شود.

۶- مصونیت روانی می‌آورد پیامبر می‌فرماید: «لَا يَزَالُ الشَّيْطَانُ هَانِبًا لِأَنْفِ رَعِيٍّ مَا مَاتَ مَا صَلَّى الصَّلَاةَ الْخَمْسَ لَوْ قَبْلَهُ فَإِنَّا ضَيَعْنَهُ اجْتِرَا عَلَيْهِ فَأَدْخَلَهُ فِي الْعِظَامِ»

واقعیت این است که در خانواده‌ها چنین موضوعی کمتر رعایت می‌شود. اگر در مدارس، نهادها و ادارات، سنت نماز جماعت به هنگام، برقرار باشد، بازتاب آن نوعی مصونیت و بازدارندگی و انضباط رفتاری خواهد شد. در مدارس به دلیل فقدان یا کمبود امکانات وضو گرفتن، به گونه‌ای باید عمل کرد تا دانش آموزان فرصت وضو گرفتن داشته باشند. برخی دانش آموزان مشکل وضو گرفتن را در مدرسه، به دلیل نبودن سرویس‌های بهداشتی کافی و شیر آب کافی، علت شرکت نکردن در نماز جماعت می‌دانند.

۷- رؤیت فاصله میان گفتن و بودن در جامعه، زمینه رمندگی جوانان است. آن‌ها کمتر می‌توانند به تحلیل عمیق بپردازند و مرز میان راه و منتسبان به «راه» را در یابند.

اسلام در پی نمازی است که مدافع مکتب بسازد و به تعبیر روایت، انسان را «زین» دین‌کننده «شین» آن. باید همواره این نکته را به اولیا، معلمان و همه کسانی که چشم جوانان به آنان دوخته است، یادآور شد که و به همین دلیل اصلاح همیشه رفتار، بازنگری در خود و بازسازی و تصحیح اعمال هیچ‌گاه نباید فراموش شود. در بیانی رساتر و گویاتر که نماز رنگ تفریح زندگی نیست، بلکه تصحیح زندگی است.

